

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
XVI Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

Харків, 26–27 грудня 2024 року

Харків – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ
ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН
У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

*Матеріали
XVI Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції*

м. Харків, 26-27 грудня 2024 року

**Харків
ХНМУ
2025**

Редакційна колегія:

- М'ясоєдов В. В.** – ректор Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, професор
- В'юн В. В.** – директор Навчально науково-дослідного інституту післядипломної освіти ХНМУ, д. мед. наук, професор
- Фоміна Л. В.** – зав. кафедри української мови, психології та педагогіки, канд. філол. наук, професор
- Мешерякова І. П.** – в. о. зав. кафедри медичної біології, канд. мед. наук, доцент
- Сирова Г. О.** – зав. кафедри медичної та біоорганічної хімії, доктор фарм. наук, професор, академік міжнародної екологічної академії, академік ГО «НАН ВО України»
- Зайцева О. В.** – в. о. зав. кафедри медичної та біологічної хімії і медичної інформатики, доктор біол. наук, професор
- Скорбач Т. В.** – викладач кафедри української мови, психології та педагогіки, канд. філол. наук
- Фідяєва Т. С.** – викладач кафедри української мови, психології та педагогіки

С91 Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XVI Міжнар. наук.-метод. інтернет-конф., (Харків, 26–27 груд. 2024 р.) Харків : ХНМУ, 2025. 140 с.

У збірнику представлено матеріали біля 130 фахівців та молодих науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено проблематиці викладання педагогічних, психологічних, медико-біологічних та природничих дисциплін у сучасних освітніх закладах. Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, які працюють у закладах вищої освіти, докторантам, аспірантам, магістрантам, здобувачам вищої освіти, а також широкому колу читачів, які цікавляться міжнародним досвідом реалізації інноваційних освітніх процесів.

Конференцію внесено до переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки на 2024 рік під номером № 1261(с. 460).

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

УДК 378.016:5:378.6:61(082)

- © Харківський національний медичний університет, 2025
© М'ясоєдов В.В., В'юн В. В., Фоміна Л. В. та ін., 2025.

Гонтар М. Н., Скорбач Т. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІУМУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	25
Горулько Я. О., Самолисова О. В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОФЛАЙН-НАВЧАННЯ	27
Гринченко К. Е., Абасалієва О. М. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ ТА МІЖСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	28
Грицасенко К. М., Скорбач Т. В. ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРИ ТА ТРАДИЦІЙ У СКЛАДНІ ВОЄННІ ЧАСИ.....	29
Дума А. Б., Фоміна Л. В. ДЕПРЕСІЯ Й ТРИВОГА ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	31
Жара А. С., Скорбач Т. В. МЕДИЧНІ ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ	32
Жукович І. І. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	34
Заболотна І. І. ЗАГРОЗИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ) В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	35
Заболотна М. Ю., Скорбач Т. В. ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ ДО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ	36
Ісмаїлова А., Скорбач Т. В. ПСИХОСОМАТИЧНІ ХВОРОБИ.....	38
Камінський Р. Ф., Дзевульська І. В., Гайдай О. С., Подзігун Л. В. АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	39
Коваленко Н. І. ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	40

Роль урядів та неурядових організацій

Забезпечення доступу до психотерапевтичної допомоги. Організація навчання спеціалістів. Підтримка програм реабілітації та соціальної адаптації.

Дослідження показують, що значна кількість людей відчувають симптоми депресії та тривоги під час війни. Основні симптоми включають постійний смуток, втрата інтересу до звичайної діяльності, проблеми з апетитом і сном, панічні атаки та підвищена тривожність.

Отже, необхідний комплексний підхід до вирішення проблем психічного здоров'я в умовах війни. Збільшення доступу до психологічної допомоги та підвищення обізнаності можуть значно знизити рівень депресії та тривожності в людей.

МЕДИЧНІ ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ

Жара А. С., Скорбач Т. В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Термінальна допомога – це термін, що використовувався раніше для позначення всебічної допомоги пацієнтам з онкологіями та обмеженим терміном життя. У більш пізніх визначеннях «паліативна допомога» не обмежується допомогою пацієнтам з коротким терміном життя.

Фінальна стадія захворювання. Термін «термінальна допомога», тим самим, є також недоречним, і його не слід використовувати (хіба що тільки для опису допомоги в останній період життя (останні декілька днів).

Медичні труднощі. У пацієнтів з невиліковними захворюваннями часто спостерігається цілий спектр симптомів, таких як: біль, нудота, блювання, задишка, кахексія (виснаження від онкології), порушення сну, депресія, тривога. Контроль цих симптомів може бути складним завданням, який потребує індивідуального підходу та використання різних методів лікування, включаючи фармакологічні та нефармакологічні.

Невиліковні захворювання характеризуються прогресуючим перебігом, що означає постійне погіршення стану пацієнта. Це вимагає невідкладного перегляду плану лікування та адаптації до змін у стані пацієнта.

Багато пацієнтів з невиліковними захворюваннями мають супутні захворювання, які можуть ускладнювати діагностику та подальше лікування.

На термінальних стадіях захворювання можливості радикального лікування часто вичерпані, що може викликати в медичного персоналу відчуття безпорадності.

Психологічні труднощі в допомозі можуть виникати як у пацієнтів, так і у їхніх близьких. Для пацієнтів це можуть бути: страх перед смертю, депресія, втрата незалежності, почуття безнадії. Для близьких – це великий стрес відчуття вини та втрата надії.

Існує кілька способів, які можуть допомогти в подоланні труднощів.

1. Психологічна підтримка. Професійні психологи можуть надавати емоційну підтримку та полегшити емоційні переживання

2. Спільнота та підтримка. Участь у групах підтримки може допомогти в подоланні почуттів ізоляції та відчуття провини, оскільки пацієнт розуміє, що він знаходиться не один.

3. Самопідтримка. Вправи з медитації, йоги, дихальні практики та інші техніки самодопомоги можуть допомогти зменшити стрес і тривогу.

Емоційний стан пацієнта. Пацієнти з невиліковними захворюваннями переживають широкий спектр емоцій, таких як: страх, тривога, депресія, гнів, заперечення. Надання психологічної підтримки потребує від медичного персоналу емпатії, терпіння та професійних навичок.

Члени родини пацієнта також переживають сильний стрес, пов'язаний з хворобою близької людини. Вони потребують психологічної підтримки та інформації про те, як доглядати за хворим.

Для медичного персоналу робота з пацієнтами на термінальних стадіях захворювань є надзвичайно важкою та може призвести до емоційного вигорання медичного персоналу.

Не менш важливою проблемою є фінансовий аспект. Лікування та догляд за пацієнтами з невиліковними захворюваннями можуть бути дорогими, що створює додатковий тягар для родини. Оплачується не тільки проживання, але й ліки. Не всі родини мають можливість забезпечити належний догляд за хворим вдома.

Отже, медичний персонал, родичі пацієнтів повинні прикладати всіх зусиль, щоб полегшити їх стан, пригнічений хворобою, та надавати кваліфіковану медичну, соціальну та духовну допомогу.

Література

1. Агамов А. Г. Работа центра дневного пребывания в структуре Хосписа / А. Г. Агамов // Паллиативная медицина и реабилитация. 2001. № 3/4. С. 83–86.

2. Актуальні питання надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні матеріали Першої науково-практичної конференції / ред. Ю. В. Вороненко, Ю. І. Губський: Наукове видання. Київ, 2012. – 280 с.

3. Актуальність післядипломної підготовки фахівців сімейної допомоги з питань паліативної допомоги / А. В. Царенко, О. І. Висоцька, О. Г. Шекера [та ін.] // Сімейна медицина. 2011. №3. С. 15–18.

4. <https://onko.zt.lic.org.ua>

5. <https://life.pravda.com.ua/health/615eef8772b20/>

6. Паліативна допомога – WikiLegalAid